

Prologus

esse cessam. et non tam omnes increpat quam cur
peccantes non increpauerunt: reprehendit si
cut ait. Audite inter vos fornicatio. Et
iter. Congregatis vobis cum meo spiritu trade
re homini sathane. In secunda vero laudant
et ut magis ac magis proficiant commendent
Galatiae vero iam nullius criminis arguunt
nisi hoc tantum quod callidissimis pseudoapostolis
crediderunt. Ephesij sane nulla reprehensi
one: sed multa laude sunt digni: quod fide
apostolicam suauerunt. Philippenses etiam
multo magis collaudant quam nec audire quam
dem falsos apostolos voluerunt. Thessaloni
censes nihilominus in duabus epistolis omni
laude persequitur: eo quod non solum fide incorru
sam suauerunt veritatis: sed etiam in perse
cutione civium fuerint constantes inuenti.
Colossenses autem tres erant ut cum ab apostolo
visi corpore non fuissent hac laude digni
hrent. Et si corpe inquit absens sum: sed
spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordi
nem vestrum. De hebreis vero quod dicendum est:
quod thessalonicenses qui plurimum laudati
sunt imitatores facti esse dicunt. Sicut
ipse ait. Et vos fratres imitatores facti
estis ecclesiarum dei qui sunt in iudea. Eadem
enim passi estis et vos a persequentibus vestris qui et
illi a iudeis. Apud ipsos quoque hebreos eadem
commemoratur dicens. Nam et vincit commisit
estis et rapina tonorum vestrorum cum gaudio su
scipistis cognoscetes vos habere meliorem et
manentem substantiam.

Incipit prologus specialis in epistolam
ad Romanos.

Romani sunt qui ex iudeis
et gentibus crediderunt. Hi
supbia contumeliose volebant
se alterutrum supponere. Nam
iudei dicebant: Nos sumus
populus dei quod ab initio dilexit et fovit:
nos circūcisi ex genere abraam sancta de
scendimus ex stirpe et notus retro apud
iudeam tantum deus. Nos de egypto signis dei
et virtutibus liberati: mare sicco pertransi
mus pede cum inimicos nostros gravissimi
fluctus involueret: Nobis pluit manna
dominus in deserto: et quasi filijs suis celeste pa
bulum ministravit: Nos die noctumque in co

luna nubibus ignis pressit ut non in inuis
iter consideret. Atque ut cetera eius circa nos
imensa beneficia taceamus nos soli digni
sumus dei legem accipere. et vocem dei loquen
tis audire eiusque cognoscere voluntatem
In qua lege nobis promissus est christus: ad quem
etiam ipse se venisse testatus est dicens. non ve
ni nisi ad oves qui pierant domus israel: cum
vos canes portus quam homines appellaverit.
Equum ne gestit ut idola hodie deserentes
quibus ab initio deseruistis nobis comparem.
et non potest in profelitorum locum ex legis auto
ritate et consuetudine deputari. Et huiusmodi
non merebami: nisi quod larga spiritus dei clemen
tia voluit vos ad nostram imitationem admit
tere. Gentes etiam e contrario ridebant:
Quanto enim maiora erga vos dei beneficia
narraveritis. tanto maioris vos criminis
reos esse monstrabit. Semp enim his
omnibus exitistis ingrati. Nam ipsis pedibus
quibus aridum mare transistis. ludebatis an
idola que fecistis: et ipso ore que paulo ante ob
necem aduersariorum domino cantauerat: sicut
tra vobis fieri poposcistis illis oculis quibus
venerando deum in nube veligne prospicere
solebatis: simulacra intuebami. Manna
quoque vobis fastidio fuit. et semp in deser
to contra dominum mururastis ad egyptum
vbi vos manu valida eiecerat redire cu
pientes. Quid plura? Ita presertim cre
bra puocatione dominum irritauerunt ut omnes
in heremo morerent: nec plus et senio
ribus eorum quam duo homines terram repromissio
nis intraret. Sed quod antiquum replicamus
cum etiam si illa mime fecissetis de hoc solo
nec vos dignos veniam iudicaret quod dominum
christum prophetarum semp vobis vobis repro
missum non solum suscipere nolulistis: sed etiam
morte pessima permisistis: Quod ut nos co
gnouimus statim credidimus. cum nobis
de eo antea non fuerit predicatum. Unum probat
quod idolis fuuimus: non obstinatio men
tis sed ignorantie deputatum. Qui eius cogni
tum ilico sequimur: olim vtiq; sequeremur
si antea cognouissemus. Sic autem vos de
generis nobilitate iactatis quasi non mo
rum imitatio magis quam carnalis natiui
tas filios vos faciat esse factorum. Denique

esau et hismael cum de stirpe sint abrae mi-
nime tamen in filiis reputantur. His taliter al-
tricantibus, apud se medium interponens
ita primum dirimit questiones ut neutrum eorum
sua iusticia salutem meruisse confirmet. am-
brosius vero apostolos et scientes et grauius deliquit-
se. Iudeos quidem quod per peruicacitatem legis
deum inhonorauerunt; gentes uero quod cum co-
gnitum de creatura creatoris ut deum debue-
runt venerari. gloriam eius in manu facta
mutauerunt simulacra. Utroque etiam sili-
ter ueniam consecutus: equales esse uerissima
ratione demonstrat. praesertim cum in eadem le-
ge predictum sit et iudeos et gentes ad christi fide-
m uocandos esse ostendat. Quas ob rem uicissim
eos humilians ad pacem et concordiam uocor-
tatur.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

Romani sunt patris italie. Di-
puenti sunt a falsis apostolis et
sub nomine domini nostri iesu christi in le-
gem et prophetas erant inducti

Hos reuocat apostolus ad ueram et euangelicam
fide: scribens eis a corintho.

Explicit argumentum. Incipit epistola beati
Pauli apostoli ad Romanos. Cap. I

Aulus ser-

uus iesu christi uoca-
tus apostolus segregatus
in euangelium dei quod
antequam promiserat per prophetas
suos in scripturis
sanctis de filio suo qui
factus est ei ex semine dauid secundum carnem qui
predestinatus est filius dei in uirtute secundum
spiritum sanctificationis ex resurrectione mor-
tuo iesu christi domini nostri per quem accepimus
gratiam et apostolatum ad obediendum fidei in omnibus
gentibus pro nomine eius in quibus estis et uos uoca-
ti iesu christi. omnibus qui sunt romae dilectis dei
uocatis sanctis. Gratia uobis et pax a deo patre
et domino nostro iesu christo. Primum quidem
gratias ago deo meo per iesum christum pro omnibus
uobis: quia fides uera annunciat in uniuerso
mundo. Testis enim mihi est deus cui serui-

in spiritu meo in euangelio filii eius: quod sine
intermissione memoriam uestram facio semper
in orationibus meis. obsecrans si quando modo tan-
dem aliquando perire iter habeam in uoluntate uestra
ueniendi ad uos. Desidero enim uideretis
ut aliquid impartiar uobis gratia est spirituali
ad confirmandos uos. id est simul consolari in uo-
bis pro ea qua in uicem est fide uestram atque mea
Nolo autem uos ignorare fratres: quia sepe pro-
prios ueni ad uos. et prohibitus sum usque ad
huc. ut aliquem fructum habeam in uobis sicut
et in ceteris gentibus. Grecis ac barbaris
sapientibus et insipientibus debitor sum. itaque
quod in me promptum est et uobis qui romae estis
euangelizare. Non enim erubescio euangelium
uirtus enim dei est in salutem omni credenti.
iudeo primum et greco. Iusticia enim dei in
eo reuelatur ex fide in fide: sicut scriptum est
Iustus autem ex fide uiuit. Reuelatur enim
ira dei de celo super omnem impietatem et iusti-
ciam hominum eorum que ueritatem dei in iniusticia
detinet: quod notum est dei manifestum est in
illis. Deus enim illis manifestauit. Inui-
sibilia enim ipsius a creatura mundi per ea que
facta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterni-
na quae eius uirtus et diuinitas: ita ut sint
inexcusabiles. quia cum cognouissent deum non si-
cut deum glorificauerunt aut gratias egerunt
sed euauerunt in cogitationibus suis: et ob-
scuratum est insipiens cor eorum. Dicentes
enim se esse sapientes: stulti facti sunt. Et
mutauerunt gloriam incorruptibilis dei in
similitudinem imaginis corruptibilis hominis.
et uoluerunt et quadrupedum et serpentium. Propter
quod tradidit illos deus in desideria cordis
eorum in immundiciam: ut stultitiam afficiunt
corpora sua in semeipsum. Quia mutauit esse
ueritatem dei in mendacium: et coluerunt et ser-
uierunt creature potius quam creatori. qui est
benedictus in secula amen. Propterea tra-
didit illos deus in passiones indignitatis
Nam semine eorum immutauerunt naturalem usum
in eum usum qui est contra naturam. Sicut autem et ma-
sculi relicto naturali usu seie. exarserunt
in desideriis suis in uicem: masculi in ma-
sculos turpitudinem operantes. et mercedem
quam oportuit errori sui in semetipsis re-
cipientes. Et sicut non probauerunt deum

B

Abac. 2.
Iob. io. v.

C

i. Cor. 3. v.
Eph. 4. c.

D